



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 1240/2022
23.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Дубравке Дамјановић, Милене Рашић, Биљане Синановић и Мирољуба Томића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Немањом Симићевићем као записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела прогањање из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 5) Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног АА—адвоката Драгане Јовановић, поднетом против правноснажних пресуда Основног суда у Крагујевцу К.бр.984/19 од 15.07.2021.године и Вишег суда у Крагујевцу Кж1 бр.407/21 од 21.03.2022.године, у седници већа одржаној дана 23.новембра 2022. године, већином гласова је донео:

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА—адвоката Драгане Јовановић, у односу на повреду кривичног закона из члана 439. став 2. ЗКП, па се преиначавају правноснажне пресуде Основног суда у Крагујевцу К.бр.984/19 од 15.07.2021.године и Вишег суда у Крагујевцу Кж1 бр.407/21 од 21.03.2022.године, у погледу правне квалификације кривичног дела тако што Врховни касациони суд противправне радње окривљеног описане у изреци првостепене пресуде за које је правноснажно оглашен кривим, правно оцењује као кривично дело прогањање из члана 138а став 1. тачка 2) КЗ („Службени Гласник РС“, бр.94/16) и за то кривично дело га применом одредаба чл. 4. став 2., 5. став 2, 42., 45. и 54. став 1. и 3. КЗ осуђује на казну затвора у трајању од 1 (једне) године, **док** се исти захтев одбија као неоснован у односу на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 3) ЗКП.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу К.бр.984/19 од 15.07.2021.године, окривљени АА је оглашен кривим да је извршио кривично дело прогањање из члана 138а став 1.тачка 1), 2) и 5) КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од једне године.

Истом пресудом, на основу члана 89а КЗ, према окривљеном АА је изречена мера забране приближавања оштећеној ББ на удаљености мањој од 100 метара и забране комуникације са истом у трајању од три године од дана правноснажности пресуде, с тим што се време проведено на издржавању казне затвора не урачунава у меру. На основу члана 258.ЗКП, оштећена ББ је упућена да свој имовинскоправни захтев остварује у парничном поступку. На основу члана 261. и 264.ЗКП, окривљени је

обавезан да надокнади трошкове кривичног поступка и то суду на име паушала износ од 7.000,00 динара, ОЈТ у Крагујевцу на име трошкова унапред исплаћених из буџетских средстава тужилаштва износ од 27.483,83 динара и оштећеној ББ на име заступања од стране пуномоћника о чијој висини ће суд одлучивати накнадно, посебним решењем.

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу Кж1 бр.407/21 од 21.03.2022.године, потврђена је пресуда Основног суда у Крагујевцу К.бр.984/19 од 15.07.2021.године.

Против наведених правноснажних пресуда, захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА–адвокат Драгана Јовановић због повреде закона из члана 74., 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10), став 2. тачка 1), 439. тачка 1) до 3) и члан 441. став 3 и 4 ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев, укине побијане пресуде и списе предмета врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости Републичком јавном тужиоцу, сходно одредби члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, па је у седници већа, коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештења Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке (члан 488. став 2. ЗКП), размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, те је након оцена навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2. ЗКП.

У захтеву за заштиту законитости, бранилац окривљеног наводи да је окривљени оглашен кривим због извршења кривичног дела прогањање из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 5) КЗ, дакле за више алтернативно одређених радњи у члану 138а став 1. КЗ, због чега сматра да је суд погрешно правно квалификовао радње окривљеног и да се у конкретном случају може радити само о кривичном делу из члана 138а став 1. тачка 2) КЗ.

По оцени Врховног касационог суда, основано се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног истиче да је на описани начин учињена повреда закона из члана 439. тачка 2. ЗКП, јер су у конкретном случају утврђене радње извршења у побијаним пресудама погрешно правно оцењене као кривично дело из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 5) КЗ.

Наиме, правноснажном пресудом Основног суда у Крагујевцу К.бр.984/19 од 15.07.2021.године утврђено да је окривљени АА извршио више радњи описаних у члану 138а став 1. КЗ, и то „...предузимао друге радње у циљу физичког приближавања лицу противно његовој вољи, противно вољи другог лица настојао да са њим успостави контакт непосредно, преко трећег лица или путем средстава комуникације и предузимао друге сличне радње на начин на који може осетно да угрози лични живот лица према коме се радње предузимају...на тај начин што је оштећеној ББ...у дужем временском периоду, насртљиво давао комплименте да је лепа, да има лепу косу, осмех, очи, коментарисао је њен начин шминкања, гардеробу коју је обукла, њено понашање и целокупан изглед, тражио је по објекту када долази да тргује и распитивао

се у којој смени ради, а затим је средином месеца фебруара 2019. године у ... предузимао друге радње у циљу физичког приближавања и успостављања непосредног контакта са оштећеном ББ, противно њеној вољи, тако што је...пришао аутомобилу, отворио врата и без икаквог повода почео на њу да виче, говорећи јој да треба да поведе рачуна о свом понашању и претећи речима: „Је.ем ли ти нану нанину, пи.ка ли ти матерна, протераћу те из насеља!“, након чега се окренуо и отишао држећи подигнут прст... затим, током месеца априла 2019. године, у ..., противно вољи оштећене настојао да са њом успостави контакт преко трећег лица и средстава комуникације - писма, тако што је... ВВ...дао плави коверат да га преда оштећеној, рекавши јој да се унутар налази писмено...а када је ВВ ту пошиљку предала оштећеној, она је у њеном присуству отворила и утврдила да се ради о писму које јој је упутио окривљени, узнемиравајуће и увредљиве садржине са описом личних емоција окривљеног према оштећеној и испољеном намером и жељом да са њом успостави непосредни, лични физички контакт и комуникацију...затим неутврђеног дана у периоду од краја месеца маја до почетка месеца јуна 2019. године, у ..., противно вољи оштећене настојао да са њом успостави контакт преко трећег лица - ГГ, који живи у истој кући са оштећеном и њеним супругом ДД... тако што је ГГ позвао на његов кућни број телефона 0./...-... и затражио број мобилног телефона оштећене...да би крајем месеца маја 2019. године, у ..., противно вољи оштећене, настојао да са њом успостави контакт преко трећег лица - њене колегинице, ЂЂ из ..., СО ..., тако што је истој путем друштвене мреже „Фејсбук“ послао поруку да пренесе оштећеној да је добио мејл у вези суђења, што је оштећену, када је то сазнала и када је лично прочитала наведену поруку, узнемирило, а потом дана 21.06.2019. године, у ..., у ул. ... број ..., противно вољи оштећене настојао да са њом успостави контакт путем средстава комуникације - писма и предузимао друге сличне радње на начин на који може осетно да угрози њен лични живот, тако што је наведеном приликом оштећеној упутио ковертирано писмо, које је иста пронашла у поштанском сандучету на кућној адреси, узнемирујуће садржине, у ком је, између осталог, написао; „Охлади се срце, а онда је свеједно, а то су најгоре вести"...а након што га је оштећена пријавила полицији због напред ближе описаних предузетих радњи, предузимао друге радње у циљу физичког приближавања истој, тако што је стао испред возила у коме се она налазила са својим супругом ДД, без намере да се помери и својим понашањем их је провоцирао... и све наведене радње су правно оцењене као кривично дело прогањање из члана 138а став 1. тачка 1), 2) и 5) КЗ.

Кривично дело прогањање из члана 138а став 1. КЗ може се извршити са пет алтернативно одређених радњи и гласи: „Ко у току одређеног временског периода: 1) друго лице неовлашћено прати или предузима друге радње у циљу физичког приближавања том лицу противно његовој вољи, 2) противно вољи другог лица настоји да са њим успостави контакт непосредно, преко трећег лица или путем средстава комуникације, 3) злоупотребљава податке о личности другог лица или њему блиског лица ради нуђења робе или услуга, 4) прети нападом на живот, тело или слободу другог лица или њему блиског лица, 5) предузима друге сличне радње на начин који може осетно да угрози лични живот лица према коме се радње предузимају, казниће се новчаном казном или затворском до 3 године“.

Када у току одређеног временског периода, окривљени својим радњама оствари више облика извршења кривичног дела из члана 138а став 1. КЗ, који су прописани тачкама 1) до 5), не постоји идеални стицај кривичног дела, већ се ради само о једном кривичном делу чију правну оцену треба извршити према доминантном облику

извршења, док постојање и других облика извршења може представљати отежавајућу околност код одмеравања казне, ако су испуњени услови из члана 54. став 3. КЗ.

Имајући све наведено у виду, Врховни касациони суд је усвојио захтев за заштиту законитости у односу на повреду закона из члана 439. тачка 2) ЗКП, те преиначио правноснажне пресуде Основног суда у Крагујевцу К.бр.984/19 од 15.07.2021.године и Вишег суда у Крагујевцу Кж1 бр.407/21 од 21.03.2022.године у погледу правне оцене кривичног дела, тако што је радње за које је окривљени правноснажно оглашен кривим, налазећи да је доминантни облик извршења кривичног дела то што је окривљени противно вољи оштећене настојао да са њом успостави контакт непосредно, преко трећег лица и путем средстава комуникације, правно оценио као кривично дело прогањање из члана 138а став 1. тачка 2) КЗ („Сл.Гласник РС“ бр.94/16) и окривљеног осудио на казну затвора у трајању од годину дана применом одредби чланова 4., 5., 42., 45. и 54. КЗ.

Приликом одмеравања казне, Врховни касациони суд је имао у виду све отежавајуће и олакшавајуће околности, утврђене у редовном поступку и налази да је одмерена казна затвора сразмерна објективној тежини извршеног кривичног дела, те степену кривице и јачини угрожавања заштитног добра, као и да је изречена кривична санкција нужна и довољна да се њоме оствари општа сврха изрицања кривичних санкција из члана 4.КЗ и сврха кажњавања из члана 42. КЗ и то како у односу на самог окривљеног тако и на плану генералне превенције.

У погледу навода из захтева за заштиту законитости којим се указује и на повреду закона из члана 439. тачка 3) ЗКП, која се састоји у томе што је суд као отежавајућу околност у смислу члана 54. КЗ ценио бројност и разноврсност предузетих радњи, а ради се о радњама које представљају обележја кривичног дела, Врховни касациони суд налази да у конкретном случају није одлуком о санкцији повређен закон, чиме би била учињена повреда закона из члана 439. став 3.ЗКП у вези одредаба члана 54. став 3. КЗ, јер се број радњи које је предузео окривљени и које очигледно прелазе меру која је потребна за постојање кривичног дела с обзиром да се кривично дело може извршити и само једном радњом, сагласно члану 54. став 3. КЗ може узети у обзир као отежавајућа околност.

Врховни касациони суд се није упуштао у оцену навода браниоца окривљеног у делу којим се наводи да је изрека првостепене пресуде неразумљива, односно којима се суштински указује на повреду члана 438. став 1. тачка 11) ЗКП, ни у оцену навода у делу у коме се наводи да је суд ранијој осуђиваности окривљеног придао већи значај од оне које заиста имају, чиме суштински указује на повреду закона из члана 441. став 1.ЗКП, будући да повреде ових законских одредби не представљају законске разлоге због које је у смислу члана 485. став 4. ЗКП дозвољено подношење овог ванредног правног лека окривљенима преко бранилаца. Такође суд се није упуштао ни у оцену навода браниоца којим се означавају повреде закона из члана 74., 438. став 1. тачка 1) и 4) и тачка 7) до 10) и став 2. тачка 1) и члана 441.став 3) и 4) ЗКП, обзиром да у овом делу захтев нема законом прописани садржај.

Са свега изложеног, а на основу одредбе члана 491. и 492. став 1. тачка 2) ЗКП, донета је одлука као у изреци пресуде.

Записничар-саветник

За Председника већа-судија

Немања Симићевић, с.р.

Дубравка Дамјановић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић